

Verslag Architectuurraad 15-4-2021

Aanwezig: Edwin Verwoerd (Iddink, VDOD), Bram Gaakeer (OCW), Dirk Linden (Kennisnet, CTO), Arjan Aarnink (CITO), Remco de Boer, Henk Nijstad (Bureau Edustandaard/Kennisnet), Mark de Jong (Inholland, Architectenberaad HORA), Gerald Groot Roessink (DUO), Rimmer Hylkema (GEU, ThiemeMeulenhoff), Bart Ratgers (CvTE), Leon Sprooten (Vista College, Route21/MORA), Jennifer Moesker (Studielink), Marc Berenschot (Utwente, namens het HORA Architectenberaad), H-P Köhler | VDOD

Gast sprekers: Frans Ward en Ronald Ham (SURF), Hestia Monster en Martijn Nagtegaal (Kennisnet, ENTREE federatie)

Afwezig: Brian Dommissie (Kennisnet, adviseur PO-Raad en VO-raad)

Alle hieronder genoemde presentaties staan op www.edustandaard.nl/architectuurraad/.

1. Opening, mededelingen, notulen, agenda

De voorzitter heet iedereen welkom via deze Teams-bijeenkomst, en speciaal onze gasten.

De voorgestelde agenda wordt overgenomen, met enige wijzigingen in de volgorde. De notulen van 21 januari 2021 worden ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter heet Bart Ratgers in het speciaal welkom, die waarschijnlijk voor de laatste keer aanwezig is. Zijn vervanger zal vanaf de volgende bijeenkomst aanschuiven. Bart is een zeer gewaardeerd lid van het eerste uur van de Architectuurraad. Zowel vanuit zijn dagelijkse werkzaamheden voor het CvTE als vanuit zijn achtergrond als docent TOGAF, heeft Bart richtinggevende inbreng gehad voor de positie en de ontwikkeling van de ROSA. Aan het eind van deze vergadering, spreekt Bart de vergadering nog kort toe. Daarnaast worden nieuwe leden welkom geheten: Leon Sprooten is de opvolger van Jacob Hop en zal namens saMBO-ICT de brug vormen naar de MORA / R21. HP Köhler, oudgediende en nauw betrokken bij de oprichting van de Architectuurraad is de opvolger van Olav Loite namens de VDOD. En Jennifer Moesker vervangt Tine de Mik namens Studielink.

2. ROSA-scan Open Onderwijs API 4.0 - vervolg

Frans Ward licht de aanvullingen toe die door Ronald Ham zijn gemaakt op de ROSA-scan zoals besproken in de bijeenkomst van januari j.l.. Deze zijn gedocumenteerd op: <https://github.com/open-education-api/specification/wiki>. De Architectuurraad is zonder meer vol lof over de manier waarop invulling is gegeven aan deze ROSA-aspecten. Remco de Boer geeft aan dat voor een volgende versie van OO API ook het nieuwe REST-profiel onderwijs dat in februari op de Pas-Toe-Of-Leg-Uit lijst van Edustandaard is gekomen, mogelijk een rol kan spelen; dat kwam voor deze versie 4.0 nog te vroeg. Jennifer Moesker kende het fenomeen ROSA-scan nog niet en geeft aan dat erg waardevol te vinden, oa. om snel te zien hoe OO API zich verhoudt tot referentiearchitectuur.

Besluit: De Architectuurraad adviseert unaniem positief over de inbeheername van OOAPI v. 4.0 en wenst het OOAPI-team veel succes met het verder uitbouwen van gebruik en functionaliteit.

3. Mededelingen werkgroep UBV

Dirk Linden:

- UBV TLS 1.1 - bijgewerkt op basis van de [TLS-voorschriften v2.1 \(NCSC\)](#) die op 19 januari 2021 is gepubliceerd
- zoals afgesproken met de Standaardisatieraad, start Dirk de werkgroep IBP op korte termijn op voor een update van het Certificeringsschema ROSA. Als er nog ketenpartijen ontbreken zal Dirk aan de bel trekken.

Henk meldt daarnaast dat er een nieuwe versie van de MODS-standaard (Metadata Object Description Scheme) uit de kennisketen in het hoger onderwijs. Het betreft vooral inhoudelijke verbeteringen en raakt geen architectuuraspecten. Voor meer info zie de website van Edustandaard.

4. FORA 1.0

Henk Nijstad introduceert de FORA 1.0, zoals vastgesteld door de werkgroep FORA in januari 2021. FORA ligt vooral in scope van informatiemangers en ICT-beleidsadviseurs in het PO en VO. Voor het bestuurlijk niveau is er nog niet veel aandacht. Bart Ratgers geeft aan dat er op dat niveau wel al veel methodieken en toolkits zijn, daar kan FORA op aansluiten. Getriggerd door het gebruik van termen de FORA geven verschillende Architectuurraadleden aan dat het noodzakelijk is de begrippen en terminologie over de referentiearchitecturen heen met elkaar te harmoniseren. Dat moet snel gebeuren en integraal onderdeel zijn van de ontwikkeling van de sectorale referentiearchitecturen. Aan de ene kant moet een referentiearchitectuur de taal van de sector spreken. Aan de andere kant moet deze zorgen voor eenduidige terminologie waar het gaat om bedrijfsfuncties, informatieobjecten, etc. ROSA moet hierbij een gidsfunctie spelen. Concreet voorbeeld: het begrip "toetsafname" verschilt tussen FORA en ROSA. Remco geeft aan dat met de recente ontwikkeling van R21/ MORA en de FORA, ook de samenhang in terminologie aan de orde komt.

Bram Gaakeer geeft aan dat de ROSA ook veel kan leren van de ontwikkelingen bij de instellingsarchitecturen en de HOSA: dat proces moeten we goed gaan inrichten. Tom van Veen geeft aan dat sectorarchitecturen wel de vrijheid moeten houden om in te spelen op de dynamiek van de sector. Dat vergt volgens hem een andere governance van de ROSA. Wijzigingen in de FORA kunnen leiden tot aanpassingen in de ROSA. Bart ziet een gelaagdheid met een abstracte ROSA-architectuur boven de sectorarchitecturen. Remco de Boer verwijst naar het volgende agendapunt over samenhang in semantische (informatie-)modellen.

Henk vertelt kort iets over de Softwarecatalogus-demonstrator, waarin applicaties gerelateerd worden aan referentiecomponenten uit de FORA. Deze demonstrator is in de evaluatiefase om te bepalen of en hoe deze instellingen kan ondersteunen in hun ambities.

Backlog FORA-serviceteam: voer een analyse uit hoe de FORA zich verhoudt qua terminologie t.o.v. de ROSA; doe voorstellen om hierin samenhang te creëren.

Backlog ROSA: ontwikkel een visie op het realiseren en bewaken van samenhang tussen de onderwijsreferentiearchitecturen; hoe kan er gestuurd worden op deze samenhang. Zoek hierbij de samenwerking met de andere referentiearchitecturen.

5. Backlog ROSA: positie KOI, AMIGO, onderwijsbegrippen.nl

Remco de Boer licht 2 grote backlog items toe: integratie van AMIGO in de ROSA, en het vernieuwen van ketenfuncties / ketenprocessen van de ROSA. Om de informatiemodellen, zoals deze bijv. in AMIGO worden gebruikt, goed te positioneren binnen de ROSA, is behoefte aan een ROSA-informatiemodel. Remco geeft aan dat KOI

edustandaard

(kernmodel onderwijs informatie) als inspiratie hiervoor heeft gediend. Het KOI bestaat al enige jaren, maar de positionering van het model binnen de ROSA, is door nieuwe ontwikkelingen toe aan aanscherping. De positionering van het KOI als het ROSA-informatiemodel, kan worden gezien als een logische invulling van de meeromvattende [AMIGO modellenmatrix](#). De Architectuurraad is zeer te spreken over het voorstel van Remco. Deze positionering biedt een noodzakelijke vorm van hiërarchie (Bram Gaakeer) en een heldere structuur (Gerald Groot Roessink). Voor elke functie (bekostiging en erkenning - RIO, toetsen & leerresultaten, etc) zijn informatiemodellen beschikbaar. Deze indeling van domeinen spreekt enorm aan, waarbij er wel goed gekeken moet worden naar overlap en samenhang in modellen. Bijv. de objecten “leerling” en “student”, komen in meerdere modellen voor.

Bart Ratgers spreekt de wens uit dat OCW bij beleid ook deze domeinen en modellen-indeling als startpunt neemt. Hij is van mening dat er modelmatig gezien sectoraal weinig echte verschillen zijn. De voorbeelden van examineren en toetsen worden benoemd om dit te illustreren. Deze kleine modelmatige verschillen, kunnen het waarborgen van samenhang tussen de sectorarchitecturen aanzienlijk versimpelen.

Leon Sprooten geeft aan dat het heel belangrijk is, dat vanuit de ROSA de samenwerking wordt gezocht met FORA, MORA en HORA. Hierbij moeten juist de krachten in een vroeg stadium gebundeld worden.

Besluiten en acties:

- De Architectuurraad omarmt het voorstel voor het ROSA-informatiemodel geïnspireerd op het KOI en het relateren van de diverse informatiemodellen hieraan. Verdere uitwerking en een voorstel doen voor opnemen in de ROSA staat voor de volgende bijeenkomst op de agenda.
- Backlog ROSA: verder uitwerken van de vernieuwing ketenfuncties, ketenprocessen, waarbij direct ook de verbinding moet worden gezocht met oa. de bedrijfsfuncties in de instellingsarchitecturen.
- Bijwerken backlog ROSA.

6. ROSA-scan Vernieuwing ENTREE Federatie 2.0

Hestia Monster, product manager van de ENTREE Federatie bij Kennisnet, introduceert de aanleiding van de aanvraag van de ROSA-scan. Hestia geeft aan dat door de voorgenomen aanpassingen de ENTREE Federatie en SURFConext naar elkaar toe bewegen. Een verschil is de positie van de Identity-provider die in PO en VO als aparte schakel tussen zit. Bart Ratgers geeft aan dat grote PO- en VO-scholen inmiddels nadenken over een eigen ID-provider.

Er ontspint zich een discussie over de wenselijkheid van een meer fundamentele vernieuwing op het gebied van attriboot-uitwisseling, bijv. op het niveau van de dienstverlening. Bram Gaakeer geeft aan dat dit onderwerp momenteel door de Werkgroep Toegang wordt verkend. Mogelijk kan dit leiden tot ontwerpeisen, die uiteraard een zorgvuldig beoordelingsproces door moeten. Een daaraan gerelateerde kwestie is de relatie tussen ENTREE en OSR. De vraag hierbij is of een attributen- en mandatenbeleid decentraal vanuit een specifieke dienst of uitwisseling, of centraal zou moeten worden belegd. Bij decentraal kan gedacht worden aan de uitwisselingen ten behoeve van de Eindtoets PO en bij centraal aan het beleggen bij het OSR. Voordat deze vergezichten in richtinggevende architectuur zijn vastgelegd, is er nog veel denk- en overlegwerk nodig. Edwin Verwoerd waarschuwt ervoor om niet teveel tegelijk op te pakken. De technologie werkt nu goed en is betrouwbaar, op dat gebied wil het veld geen onnodige risico's. Martijn Nagtegaal geeft vanuit ENTREE perspectief nog aan dat deze geen politieagent kan spelen, dus dat er ook duidelijke afspraken moeten worden gemaakt over naleving. Die afspraken moeten ook onderdeel zijn van de voorstellen vanuit de werkgroep Toegang op dit gebied.

Besluiten en acties:

- De Architectuurraad neemt het advies uit de ROSA-scan over de vernieuwingen van de ENTREE Federatie over.
- Backlog werkgroep Toegang: voorstel ontwikkelen voor richtinggevende architectuur m.b.t. het uitwisselen van attributen (attributenbeleid). Neem hierbij de relatie van landelijke voorzieningen ENTREE federatie / OSR mee. Schenk ook aandacht aan het aspect naleving. Dit moet uiteindelijk leiden tot principes en kaders die ook in de ROSA-scan kunnen worden meegenomen.
- Backlog ENTREE federatie: nagaan of ook protocol OAUTH in scope is.

7. Terugkoppeling werkgroep Onderwijswaarden en de ROSA

De werkgroep, ontstaan na de presentatie over onderwijs waarden in de vorige bijeenkomst in januari, is bijeen geweest met een aantal leden van de Architectuurraad (Rimmer Hylkema, Edwin Verwoerd, Tom van Veen, Bram Gaakeer). Remco de Boer geeft voorbeelden van het relateren van de abstracte waarden aan concrete invulling van architectuur adhv. principes, kaders en ontwerpeisen. De werkgroep is hier enthousiast over.

Bram Gaakeer geeft aan dat ROSA hiermee kan helpen om de brug te slaan tussen beleid (vaak als abstract ervaren op dit onderdeel) en uitvoering. Wat betekent menselijkheid in ketenarchitectuur? Het doel is om het gesprek te faciliteren over de consequenties van (architectuur-)keuzes en hoe dat in de uitvoering kan uitpakken. Het is niet zwart-wit, maar een afweging. Rimmer Hylkema noemt als voorbeeld dat het Certificeringsschema erg technisch gericht is, maar dat de kwetsbaarheden door menselijke toedoen vaak onderbelicht zijn. Leon Sprooten geeft aan dat het heel veel werk is om alles 100% in kaart te brengen. Remco geeft aan dat inderdaad niet alles kan worden uitgewerkt, de werkgroep stelt voor om te starten met toegankelijkheid en veiligheid.

De Architectuurraad discussieert kort of de ROSA zich ook bezig moet houden met deze aspecten van architectuur. De Architectuurraad is van mening dat dit zeker een integraal onderdeel van ketenarchitectuur moet zijn; juist de waardenkant kan niet ontbreken. Daarbij is er onderscheid tussen businessarchitectuur en informatiearchitectuur. De Architectuurraad ziet voor zich dat de ROSA-scan hiermee kan worden uitgebreid, en dat deze zo ook een bijdrage kan leveren aan het opbouwen van kennis hierover. Een soort leercirkel kan op gang komen.

Besluit: De Architectuurraad herbevestigt dat de waardenkant van architectuur zeker ook een onderdeel moet zijn van de ROSA.

De werkgroep concentreert zich op het uitwerken van de onderwijswaarden toegankelijkheid en veiligheid, en maakt ook een opzet voor een ontwerpgebied of ontwerpeisen, oa. met het oog op het meenemen hiervan in de ROSA-scan. Rapporteer de volgende bijeenkomst terug aan de Architectuurraad.

8. WVTTK en sluiting

Bart Ratgers neemt de gelegenheid waarbij waarschijnlijk zijn laatste bijeenkomst om nog enige woorden te spreken. Hij ziet een enorme groei van in de begintijd losse thema's naar steeds meer samenhangende aanpak en duiding van de grote architectuurkeuzes. Er is steeds beter overzicht. Hij is kritisch over de governance, de inbedding en dus de zeggingskracht: de ROSA zou veel meer als instrument voor risicomangement bij beleid kunnen worden ingezet. Hij noemt daarbij de NORA als voorbeeld. Bart wordt hartelijk bedankt voor zijn bijdrage de afgelopen jaren.

De voorzitter sluit de digitale vergadering rond 16:20 uur.

Vergaderdata 2021 (donderdagmiddag 13:30 – 16:30 uur):

- 1-jul. / 14 okt.